

2018 - El año del ITI

Порака за Светскиот ден на театарот – 2018

Маја Збиб (Либан)

Театарска режисерка, изведувач, писателка, коосновач на Театарската Куќа „Зукак“

Тоа е момент на заедништво, на неповторлива средба која не може да се сретне во било која друга секуларна активност. Тоа е едноставно волја на група луѓе, кои избираат да се соберат на исто место, во исто време, да земат учество во споделувањето на искуствата. Тоа е покана за поединецот да стане дел од колективот, да се споделуваат идеи и на визионерски начин да се поделат нивните сличности, отколку разлики. Тоа е место каде што одредена приказна може да ги пронајде линиите на универзалноста... Тука лежи магијата на театарот; каде што репрезентативно се обновуваат неговите архаични особини.

Во глобалната култура на неконтролиран страв од другиот, изолација и осаменост, да се биде присутен во заедницата, висцералната, овде и сега, е чин на љубов. Одлучувајќи да го поминете времето далеку од непосредните задоволства и индивидуалното себеугодување во нашето високопотрошувачко и брзоодечко општество; да успорат, да размислуваат и да се изразуваат заедно е политички чин, чин на великодушност.

По падот на водечките идеологии, и како што сегашниот светски поредок го докажува неговото пропаѓање деценија по деценија, како ние можеме повторно да ја замислиме нашата иднина? Додека безбедноста и удобноста се главни преокупации и приоритети во голем број дискурси, дали сè уште можеме да се вклучиме во непријатни конверзации? Можеме ли да поминеме преку опасните територии без страв дека ќе ги изгубиме сопствените привилегии?

Денеска, брзината на информацијата е поважна од знаењето, слоганите се повредни од зборовите и сликите на труповите се повеќе почитувани, отколку вистинските човекови тела. Театарот е тука да нè потсети дека сме создадени од крв и од месо и дека нашите тела имаат вредност. Тука е да ги разбуди сите наши сетила и да ни покаже дека нема потреба да го восприемаме и консумираме само преку тоа што го гледаме. Театарот е тука да ја врати моќта и смислата на зборот, да го врати дискурсот од политичарите и да го постави на неговото вистинско место – во арената на идеи и дебати, како простор на колективна визија.

Преку моќта на раскажувањето и имагинацијата, театарот претставува нов начин на гледање на светот, како и перцепирање на едни со други; отворајќи простор за заеднички размислувања среде прекумерната игноранција на нетолеранција. Кога ксенофобијата, говорот на омраза и белата доминација без проблем се поставуваат на масата, низ годините на напорна работа и жртви на милиони луѓе од целиот свет да ги засрамуваат и да ги сметаат за неприфатливи... Кога момчиња и девојки што се тинејџери се застрелуваат во глава и се затвораат поради одбивање да се покоруваат на неправдата и апартхејдот... Кога фигури на лудилото и десничарскиот деспотизам владеат во некои од главните земји од првиот свет... Кога нуклеарната војна демне како виртуелна игра помеѓу мажи-деца на власт... Кога мобилноста станува сè повеќе и повеќе ограничена на мал избор, додека бегалците умираат на море, обидувајќи се да влезат преку високи тврдини на илузорни соништа, сè додека повеќе и повеќе се градат скапи сидови... Каде ќе продолжи да се движи нашиот свет, кога повеќето медиуми се распродадени? Каде на друго место ако не во интимноста на театарот, дали сме во можност повторно да размислуваме за нашата човечка состојба, да го замислиме новиот светски поредок... колективно со љубов и со сочувство, но и со конструктивно соочување преку интелигенцијата, издржливоста и силата.

Доаѓам од арапскиот регион, можам да зборувам за потешкотиите со кои се соочуваат уметниците во нивната работа. Но, јас сум дел од генерацијата на театарски работници, кои се чувствуваат привилегирано, бидејќи сидовите што треба да ги урнеме отсекогаш биле видливи за нас. Ова нè доведе да научиме да го трансформираме тоа што ни е на располагање и да ги истуркаме соработката и иновациите до нивните крајни граници; правејќи театар во подрумите, на покривите, пролазите, на улиците, создавајќи публика каде и да одевме низ градовите, селата или

бегалските кампови. Ние ја имавме таа предност што моравме да изградиме сè од почеток во наш контекст и да измислуваме начини да ја избегнеме цензурата, постојано поминувајќи ги црвените линии и пркосејќи им на табуата. Денеска со сите овие сидови се соочуваат театарските работници од целиот свет, бидејќи финансиски никогаш не биле поограничени и политичката коректност е новата цензура.

Така, меѓународната театарска заедница денес треба да одигра колективна улога повеќе од било кога претходно, да се соочи со ова мноштво на видливи и невидливи сидови. Денес повеќе од било кога има потреба од креативно ре-обновување на нашите социјални и политички структури, со чесност и со храброст. За да се соочиме со нашите недоста. Како театарски креатори на светот, не треба да ги следиме идеологиите на еден систем на верување, но заедничко ни е вечното барање на вистината во сите нејзини форми, нашето континуирано испитување на статусот што е во мирување, нашиот предизвик на системи на угнетувачка моќ и за крај, но не најмалку важно, нашиот човечки интегритет.

Ние сме многу, ние сме бестрашни и ние сме тука да останеме!

Биографија

Нејзините дела се прикажувани на Бискиот Исток, Европа, САД, Африка, Јужна Америка и Јужна Азија. Таа држи предавања на интернационални театари во академски и аматерски опкружувања. Меѓу другото, таа има создадено дела за NYUAD (Њу Јорк, Универзитет „Абу Даби“), Центарот за изведување на уметности, универзитетот во Хјустон, Вилијамс колеџот, градскиот театар во Крефелд/Менхенгладбах, фестивалот Швинделфри, фестивалот ЛИФТ, театарот Ројал-Корт. Збиб е член на Универзитетот „Голдсмитс“ во Лондон од 2007 и Шевенинг/КРСФ член од 2007, член на Меѓународното културно лидерство од 2010, стипендист на ИСПА – Њу Јорк во 2010 и беше избрана како ментор на Питер Селарс како дел од Rolex Mentor и Protégé Arts Initiative во 2011. Со Зуканг ги имаат добиено Ибзен награда за школарина во 2012, наградата од Ана Линд Фондација (Euromed Dialogue Award) за социјална издржливост и креативност во 2014, Императорската награда за млад асистент од Јапонската асоцијација на уметности во 2017, како и наградата од фондацијата Ширак за Култура за мир во 2017.

Превод: Драгана Евтимова